

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
ДУНАЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ

Схвалено рішенням Вченої ради ДІВТ
протокол № 5 від
«15» квітня 2021 р.

Введено в дію:

розпорядження від 16 квітня 2021 р.
№ 11-10-32

ПОЛІТИКА
формування та розвитку Soft Skills у здобувачів вищої
освіти
Дунайського інституту водного транспорту
Державного університету інфраструктури та технологій

Ізмаїл-2021

1. Загальні положення

1.1. Політика розвитку soft skills в учасників освітнього процесу Дунайського інституту водного транспорту Державного університету інфраструктури та технологій (далі - Політика) провадиться відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Національної рамки класифікацій, «Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» («Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area», 2015), Постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. №800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», інших нормативно-правових документів, що регулюють освітній процес.

1.2. Глосарій термінів від Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти подає наступне визначення: «Soft skills (так звані «м'які навички», «соціальні навички» чи «навички успішності») дозволяють випускникам ЗВО бути успішними на своєму робочому місці. До soft skills зараховують навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність, працювати в критичних умовах, вміння полагоджувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміння важливості deadline (вчасного виконання поставлених завдань), здатність логічно і критично мислити, самостійно приймати рішення, креативність і ін. Іноді до соціальних навичок також зараховують знання іноземних мов, в першу чергу англійської мови. ЗВО повинен мати власну політику стосовно розвитку soft skills у своїх здобувачів вищої освіти та викладачів. Ця політика також зумовлює співпрацю з працедавцями та випускниками, впливає на репутаційний капітал ЗВО. Іноді вживається синонімічний термін transferable skills (навички, що їх можна переносити). Мова йде про навички, що вважаються цінними на будь-якому робочому місці, незалежно від професійної сфери».

1.3. Політика розвитку soft skills поширюється на учасників освітнього процесу – здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників, керівників та працівників структурних підрозділів. Ця політика також зумовлює співпрацю з працедавцями та випускниками, впливає на репутаційний капітал інституту.

1.4. Мета Політики – сприяти формуванню висококваліфікованого конкурентоспроможного фахівця водного транспорту, від якого роботодавці вимагають не лише наявність освітніх кваліфікацій, за якими випускникам можуть присвоюватись звання осіб командного складу морських суден відповідно до вимог 5 Міжнародної конвенції про підготовку і дипломування моряків та несення вахти 1978 року, з поправками, та національних вимог щодо підготовки моряків (спеціалізація 271.01 «Навігація і управління морськими суднами», 271.02 «Управління судновими технічними системами і комплексами», 271.03 «Експлуатація суднового електрообладнання і засобів

автоматики») а й, розвинутих загальних компетенцій визначених у Стандарті вищої освіти за спеціальністю 271 «Річковий та морський транспорт», який затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 13.11.2018 № 1239.

Перелік компетентностей, які формують soft skills:

ЗК1 Здатність планувати та управляти часом.

ЗК2. Здатність використовувати англійську мову у письмовій та усній формі, у тому числі при виконанні професійних обов'язків.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність приймати та реалізовувати обґрунтовані управлінські рішення в рамках прийняттого ризику.

ЗК6. Здатність працювати в команді, організовувати роботу колективу, у тому числі, в складних і критичних умовах.

ЗК7. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК8. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК9. Цінування та повага мультикультурності.

1.5. Політика ґрунтується на принципах антропоцентризму, толерантності, демократизації освіти, студентоцентрованого навчання, партнерства учасників освітнього процесу, поєднання теорії з практикою.

1.6. Основні підходи до формування soft skills: компетентісний, інтегральний, гуманістичний, гуманітарний, антропоцентричний, синергетичний, когнітивний, аксіологічний, андрагогічний.

2. Реалізація політики розвитку SOFT SKILLS

2.1. Пріоритетом для ДІВТ ДУІТ є підготовка конкурентоспроможних фахівців, спрямованих на професійну успішність та має власну політику щодо розвитку soft skills у всіх учасників освітнього процесу через систему особистісного розвитку.

2.1.1. Для здобувачів освіти передбачені різновекторні можливості розвитку soft skills, а саме:

1) інтерактивність дисциплін загальної та професійної підготовки, які забезпечують компетентності майбутнього в межах спеціальності;

2) індивідуальна траєкторія навчання здобувача передбачає вибір окремих дисциплін з переліку дисциплін самостійного вибору у кожній освітньо-професійній програмі;

3) неформальна освіта – очна (тренінги, майстер-класи, семінари, майстерні тощо), дистанційна (масові відкриті онлайн-курси, вебінари). Здобувачі мають право на визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті згідно Положенню про визнання результатів навчання,

отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти Державного університету інфраструктури та технологій;

4) інформальна освіта – лекції, відеоуроки, спілкування з фахівцями тощо;

5) speaking club, інтелектуальні ігри, волонтерські, соціально-корисні проекти;

6) організація роботи студентського самоврядування;

7) можливість вивчення курсу «Soft skills для моряків» як вибіркової компоненти освітніх програм;

8) залучення до активної громадської та волонтерської діяльності.

2.2.2. Для науково-педагогічних працівників розвиток soft skills відбувається через:

1) систему безперервного професійного розвитку згідно з Положенням про безперервний професійний розвиток педагогічних та науково-педагогічних працівників Державного університету інфраструктури та технологій та Положенням про підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників Державного університету інфраструктури та технологій;

2) формування здатності будувати траєкторію кар'єрного зростання, долати труднощі й психологічні бар'єри, які заважають особистісному та професійному розвитку;

3) програми академічної мобільності;

2.2.3. Для інших учасників освітнього процесу розвиток soft skills відбувається шляхом їх залучення до тренінгових програм, навчальних семінарів, курсів; та передбачає набуття ключових компетенцій, навичок і якостей, серед яких: навички самоосвіти, уміння працювати із джерелами інформації, прагнення саморозвитку, налаштованість отримувати новий професійний досвід; креативність, здатність генерувати принципово нові ідеї; націленість на результат і здатність бути відповідальним за результати діяльності; здатність до професійного зростання і навчання впродовж життя; толерантність, відмова від будь-яких проявів дискримінації за гендерною, расовою, національною, релігійною приналежністю; уміння уникати конфліктів або адекватно діяти в умовах конфліктної ситуації та ін.

2.3. Концепція формування політики розвитку Soft Skills у ДІВТ ДУІТ спрямована на забезпечення сучасного формату навчання, який дозволяє набувати універсальних компетенцій, які представлені як модель «4К»: communication (комунікація), cooperation (кооперація, співробітництво), creativity (креативність), criticalthinking (критичного мислення).

2.4. Способи та інструменти розвитку soft skills: інтерактивні симуляції, що моделюють реальну професійну діяльність, використання ділової гри в освітньому процесі, внутрішньогрупова комунікація, участь в студентських конкурсах, науково-практичних конференціях, тренінгах, семінарах, майстер-

класах, участь в суспільному житті інституту (зокрема через органи студентського самоврядування).

2.5. Основна ідея концепції формування соціальних навичок – це створення так званого «емоційного інтелекту» у здобувачів ДІВТ ДУІТ, здатних не тільки засвоювати професійні компетентності, а і формувати:

- комунікативні навички;
- міжособистісні навички;
- групова робота;
- лідерство;
- відповідальність;
- етика спілкування;
- вміння працювати в команді та висловлювати власну думку;
- критичне мислення;
- навички вирішення проблем;
- навички самоосвіти;
- інформаційні навички;
- тайм-менеджмент.

2.6. Планомірний розвиток кожної категорії soft skills позитивно сприяє професійним успіхам молодих фахівців морської галузі. Однак, ключові зовнішні стейкхолдери акцентують увагу на наступних якостях, які є пріоритетними в професійній діяльності моряків:

Командна робота – здатність працювати в команді і виконувати свої завдання, поєднуючи індивідуальні навички з іншими членами команди для досягнення загальної мети.

Комунікативні навички – здатність передавати інформацію людям чітко, просто, ефективно і зрозуміло.

Гнучкість – спроможність прийняти негативні та неочікувані зміни і негайно шукати нові рішення.

Тайм-менеджмент – набір методик і технологій, які дають можливість людині здійснювати планування особистого часу з метою підвищення ефективності та раціональності його використання.

Лідерство – здатність приймати рішення і керувати підлеглими.

Стресостійкість – комплекс особистісних якостей, що дозволяють переносити значні інтелектуальні, вольові та емоційні навантаження без особливих шкідливих наслідків для власного здоров'я, оточуючих і своєї професійної діяльності.

Прийняття рішень – вміння визначити найкращий шлях, що забезпечує максимальну ефективність і успішність отримання результату з мінімальними витратами особистих чи командних ресурсів.

Управління конфліктами – уміння домовлятися, мінімізувати конфліктні ситуації і не допустити напруженої атмосфери у команді.

2.7. Студентська рада ДІВТ ДУІТ організовує та проводить заходи щодо розвитку вмінь працювати в команді, креативності тощо.

2.8. Практичний психолог організовує проведення тренінгів, коучингу, консультацій з учасниками освітнього процесу з питань особистісного розвитку.

2.9. У політиці формування та розвитку soft skills у Дунайському інституті водного транспорту Державного університету інфраструктури та технологій беруть участь усі кафедри інституту шляхом моніторингу змісту закріплених за кафедрами освітніх компонентів з урахуванням компетенцій, які формують soft skills.

2.10. Політика передбачає формування soft skills за допомогою сучасних освітніх технологій:

- контекстної (практико-орієнтованої) технології, яка передбачає відбір предметного змісту навчання та врахування соціального контексту професійної діяльності, на основі яких відбувається соціальногуманітарна, фундаментальна і професійно-практична підготовка майбутніх фахівців;

- особистісно-орієнтованої технології, у центрі якої – особистість; ця технологія спрямована на: створення освітнього середовища, в якому забезпечуються умови для забезпечення розвитку особистості в усіх видах діяльності (навчальної, професійної, спортивної, оздоровчої, суспільно-організаційної); культивування гуманного ставлення до особистості, урахування її індивідуально-психологічних особливостей, підтримання прагнень до інтеріоризації соціумних і культурних цінностей, духовного збагачення; забезпечення комфортних, безпечних, безконфліктних умов під час виконання будь-яких видів діяльності; психологічний комфорт, насамперед, забезпечується шляхом створення ситуації успіху й дає змогу максимально реалізувати природний потенціал особистості;

- технологій розвитку критичного мислення суб'єктів освітнього процесу шляхом застосування таких форм, методів і прийомів, які забезпечують формування навичок адекватно оцінювати нові обставини (невизначені умови) діяльності, обирати стратегії подолання труднощів і розв'язання потенційних проблем, які можуть виникнути в процесі діяльності, ухвалювати обмірковані й незалежні рішення;

- інформаційно-комунікаційних і, зокрема, симуляційних технологій, які з-поміж іншого мінімізують вплив стресових ситуацій на особистість.

2.11. Імплементация Політики передбачає широке використання методів діагностики учасників освітнього процесу, організацію на постійній основі заходів, спрямованих на ефективність адаптації учасників освітнього процесу, запобігання професійним деформаціям і професійному вигоранню науково-педагогічних та педагогічних працівників.

3. Моніторинг реалізації та ефективності Політики розвитку soft skills

3.1. Моніторинг реалізації та ефективності Політики розвитку soft skills в учасників освітнього процесу в ДІВТ ДУІТ здійснює Рада з якості освіти ДІВТ ДУІТ.

3.2. Рада з якості освіти наприкінці навчального року оприлюднює звіт про ефективність політики у сфері формування soft skills, що містить відомості про:

- моніторинг (опитування, анкетування, інтерв'ювання тощо учасників освітнього процесу);
- результати моніторингу: виявлені сильні та слабкі сторони реалізації Політики;
- рекомендації, надані для усунення недоліків;
- проведені структурними підрозділами тренінги, навчання щодо розвитку soft skills.

4. Прикінцеві положення

Усі зміни та доповнення до Політики розвитку soft skills в учасників освітнього процесу Дунайського інституту водного транспорту Державного університету інфраструктури та технологій вносяться шляхом затвердження нової редакції.